

COVID-19 ကောလဟာလများအားစောင့်ကြည့်ခြင်း

COVID-19 နှင့်ပါတ်သက်သည့် သတင်းမှားနှင့် ကောလဟာလများသည် မိုင်းရပ်စ်ကဲ့သို့ အန္တရာယ်ရှိနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ကောလဟာလများအား ဂရုတစိုက်စိစစ်ရန်နှင့် ရပ်ရွာအတွင်း မလိုလားအပ်သည့် ဆိုးကျိုးများမဖြစ်မီ ထိရောက်စွာတုံ့ပြန် ကူညီနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ဤလမ်းညွှန်ချက်သည် ရခိုင်ပြည်အလယ်ပိုင်းဒေသများတွင် မည်သို့သောစံနစ်များချမှတ်ထားပြီး မိတ်ဖက်များအနေဖြင့် ကောလဟာလများအား မည်သို့ စိစစ်တုံ့ပြန်ရမည်ကို ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်။

က) သင်သည် ကောလဟာလများကို မည်သို့စုဆောင်းနိုင်မည်နည်း

ရုံးဝန်ထမ်းနှင့် ရပ်ရွာအခြေပြုဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ကောလဟာလသတင်းများကို နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် ရရှိနိုင်သည်။ သတင်းမှား၊ ကောလဟာလသတင်းများနှင့် ဗဟုသုတကွာဟမှုများ စုစည်းနိုင်ရန် နည်းလမ်းပေါင်းစပ်ခြင်းကို အသုံးပြုပါ။

	တည်ရှိနေသည့် တိုင်ကြားမှုနှင့် တုံ့ပြန်မှုနည်းလမ်း
	သတင်းဖြန့်ဝေနေစဉ် ရပ်ရွာအတွင်းမှ နှုတ်ဖြင့် ပြန်လည်တုံ့ပြန်မှု
	လူမှုသတင်းမီဒီယာများအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
	ရပ်ရွာလူထု၏နားလည်မှုနှင့် ဗဟုသုတများကို အကဲဖြတ်ခြင်း (ဖော်ပြပါ နမူနာမေးခွန်းများကိုကြည့်ပါ)

- COVID-19 ကို ဘယ်လိုနားလည်သလဲ?
- အမှန်အမှား ဝေခွဲမရသည့်သတင်း တစ်စုံတရာ ကြားခဲ့ဖူးတာရှိလား?
- သင်ပြောပြလိုသည့် လိုအပ်ချက် အခက်အခဲများရှိပါသလား?
- COVID-19 နှင့် ပါတ်သက်သော မည်သည့် သတင်းအချက်အလက် လိုအပ်ပါသလဲ?

ခ) ကောလဟာလများကို မည်သို့အစီရင်ခံမည်နည်း။

ရပ်ရွာအတွင်း ပျံ့နှံ့သည့် မည်သည့် ကောလဟာလ၊ သတင်းမှား၊ အသိကွာဟမှုနှင့် လိုအပ်ချက်မျိုးကိုမဆို UNHCR သို့ အောက်ပါနည်းလမ်းများဖြင့် အစီရင်ခံပါ။

	COVID-19 Rumour Hotline: 09 9724 23137 (Call, Viber or SMS from Mon to Fr from 9 AM to 5 PM)
	E-mail to: Nay Zaw Tun tunnay@unhcr.org or Zaw Win Aung aungz@unhcr.org

ဂ) ကောလဟာလများကို မည်သို့စီမံမည်နည်း။

အားလုံးသော ကောလဟာလများကို ကောလဟာလစောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့တွင် ထည့်သွင်းထားပါမည်။ ထို့နောက် အောက်ပါ မေးခွန်းများအပေါ်အခြေခံပြီး အဓိကအကြောင်းအရာများနှင့် ချက်ချင်းတုံ့ပြန်ရမည့် ကောလဟာလများကို စုစည်းထား သည့် အချက်အလက်များအားဖြင့် ပိုင်းခြားစိစစ်မည်ဖြစ်သည်။

- ဤကောလဟာလသည် ရုပ်ရှင်လူထုအတွင်း အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သလား သို့မဟုတ် အန္တရာယ်ရှိတဲ့အပြုအမူ ဖြစ်စေနိုင်သလား?
- ဤကောလဟာလသည် ရုပ်ရှင်အတွင်း သီးခြားအစုအဖွဲ့အတွက် အန္တရာယ်ရှိနိုင်သလား?
- ဤကောလဟာလသည် သင်၏ဝန်ထမ်း သို့မဟုတ် အခြားသောဝန်ဆောင်မှုပေးသူများကို အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သလား
- ဤကောလဟာလသည် လူများအား ဝန်ဆောင်မှုများ မရရှိနိုင်အောင် တားဆီးထားပါသလား?

အချက်အလက်စိစစ်မှုပေါ်မူတည်၍ တိကျသော ကောလဟာလများအတွက် WHO နှင့် MoH တို့ အနီးကပ်ပူးပေါင်းပြီး တိကျသော လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် တုံ့ပြန်မှုများကိုဆုံးဖြတ်မည်ဖြစ်သည်။ အန္တရာယ်ကင်းသော ကောလဟာလများအတွက် ယုံကြည်စိတ်ချရသော သတင်းအရင်းအမြစ်များအပေါ်အခြေသည့် အဖြေမှန်များကို မေး/ဖြေကဏ္ဍတွင် ထည့်သွင်းပြီး နောက်ဆုံးရအချက်အလက်များကို စခန်းအခြေပြုဝန်ထမ်းများသို့ ဖြန့်ဝေမည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ကောလဟာလသည် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်လျှင် သို့မဟုတ် အစုအဖွဲ့အတွက် အန္တရာယ်ဖြစ်လာစေနိုင်လျှင် သတင်းမှားကိုတုံ့ပြန်ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် တိကျသောသတင်းနှင့် ဆက်သွယ်ရေးနည်းလမ်းများ ပြင်ဆင်သွားပါမည်။

ဃ) သတင်းဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် ကောလဟာလစုဆောင်းသည့်အခါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချို့အရာများမှာ

နောက်ဆုံးရသတင်းများစုစည်းထားပါ- မေး/ဖြေကဏ္ဍကိုဖတ်ထားပြီး သတင်းဖြန့်ဝေရန်နှင့် ကောလဟာလ စုဆောင်းရန် ရုပ်ရှင်အတွင်းမသွားရောက်မီ [MoHS](#) မှ နောက်ဆုံးရသတင်းများကို ရယူစုဆောင်းထားပါ။ သင်သည် ရုပ်ရှင်အတွက် အရေးကြီးသည့် သတင်းအချက်အလက်အရင်းအမြစ်ဖြစ်နိုင်သည်။

မျှော်လင့်ချက်များအတွက် ပြင်ဆင်ထားပါ- ကောလဟာလများစုဆောင်းခြင်း သို့မဟုတ် သတင်းကွာဟမှုများ အကဲဖြတ်ခြင်းပြုလုပ်သည့်အခါ မျှော်လင့်ချက်များအတွက် ပြင်ဆင်ထားရန်အရေးကြီးသည်။ သင့်တွင် အားလုံးသော အဖြေမရှိနိုင်ပါ။ နောင်တွင်လည်း မပေးနိုင်ဘဲဖြစ်နိုင်သည်။ ဤအရာများကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေရန် ကြိုတင်အသိပေး ထားပါ။ မေးခွန်းများနှင့် လိုအပ်ချက်များအတွက် ဆက်စပ်သည့်အဖွဲ့အစည်းများသို့ အကြောင်းကြားပေးမည့်အကြောင်းနှင့် အားလုံးသော လိုအပ်ချက်များရရှိရန်အာမခံကြောင်း ပြောပြထားပါ။

အားလုံးပါဝင်စေပါ - အထိခိုက်လွယ်သူများသည် သတင်းအချက်အလက်နှင့် အကူအညီရရှိရန် အခွင့်အရေးနည်းပါးတတ် ကြပြီး အားလုံး၏ပါဝင်မှုသည် ၎င်းတို့အတွက်အထောက်အကူပြုနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အချက်အလက်စုဆောင်းသူများ အနေဖြင့် အားနည်းသော အထိခိုက်လွယ်အုပ်စုများ တက်ကြွစွာရှာဖွေရန် အလွန်အရေးကြီးသည်။

ယုံကြည်ရသူများနှင့်တိုင်ပင်ပါ - ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၊ ဘာသာရေးဝန်ထမ်းများ၊ ဆရာ/မများနှင့် အခြားသော ဝန်ဆောင်မှုပေးသူများသည် ရုပ်ရှင်လူထုနှင့်မကြာခဏထိတွေ့ဆက်ဆံသူများဖြစ်ကြပြီး ၎င်းတို့သည် ယုံကြည်စိတ်ချ

ရသော သတင်းအရင်းအမြစ်ဖြစ်နေတတ်ကြသည်။ ထိုသူတို့သည် အဦးဆုံးသော ကောလဟာလသတင်းများရရှိသူ သို့မဟုတ် လက်ရှိ သတင်းအချက်အလက်ကွာဟမှုများကို သတိပြုမိသူများဖြစ်တတ်ကြသည်။

COVID-19 ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးအစီအမံများနှင့်အညီ လူထုနှင့် ဆက်သွယ်မှုနည်းလမ်းကို ပြင်ဆင်ပါ- မျက်နှာချင်းဆိုင် အပြန်အလှန်ပြောဆိုဆက်ဆံခြင်းသည် ယုံကြည်မှုဖြစ်စေပြီး ရခိုင်ပြည်အလယ်ပိုင်းရှိ သတင်းအချက်အလက်များရရှိရန် အတွက် အကောင်းဆုံးနည်းလမ်းဖြစ်သည်။ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း သတင်းအချက်အလက်များ ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် အချက် အလက်များစုဆောင်းရာတွင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အနည်းဆုံး ၃ပေ အကွာတွင်ရှိရမည်ကို အမြဲကျင့်သုံးပါ။ လူဆယ်ဦးထက် မပိုသော အစုငယ်များသို့ သတင်းအချက်အလက်များကို မျှဝေပါ။ ရပ်ရွာအတွင်းသွားလာသည့်အခါ လက်ကို မကြာခဏ ဆေးကြောခြင်းပြုလုပ်ပြီး မျက်စိ၊ နှုခေါင်းနှင့် ပါးစပ် တို့ထိခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ပါ။